WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY DLA UCZNIÓW DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2017/2018

GEOGRAFIA

KURATORIUM OŚWIATY w Katowicach

WOM Rybnik

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 10 stron (zadania 1-20) z brudnopisem.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „**X” bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „**X”**.
7. Instrukcje do innych typów zadań zamieszone są w treści zadania.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis.* Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. Podczas rozwiązywania zadań konkursowych można korzystać z prostego kalkulatora.

KOD UCZNIA

Etap:
szkolny

Czas pracy:
90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	**Razem**
Liczba punktów możliwych do zdobycia	4	2	2	4	2	4	2	2	5	3	5	2	2	1	2	2	3	3	5	5	**60**
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																					

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 51

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący – ……
2. Członek komisji sprawdzający pracę – ……

Mapa do zadań 1, 2, 3 oraz 6 i 20.

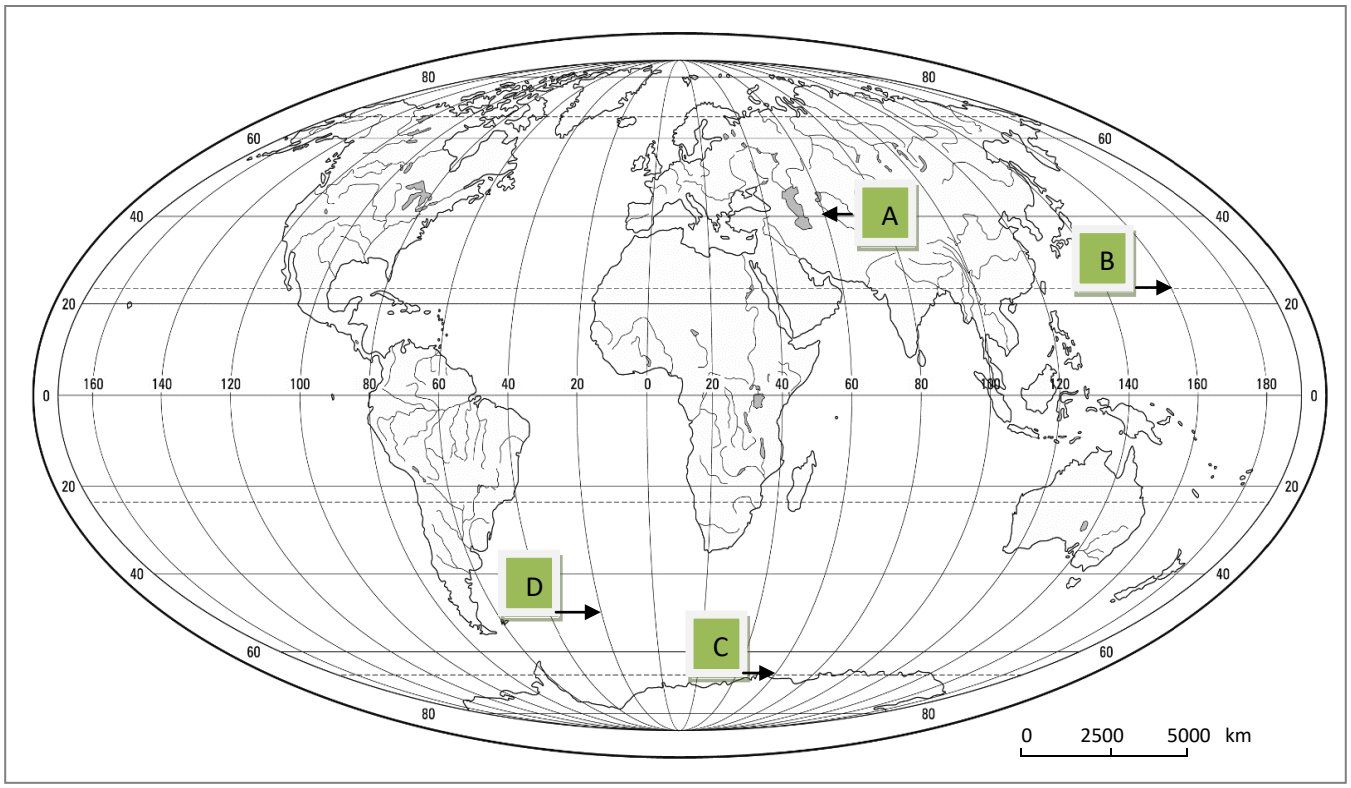

,

Źródło: Niezbędnik Nauczyciela, Wyd. Szkole PWN

Zadanie 1. (4 p.)

a. Odczytaj z mapy i podaj pełny zapis współrzędnych geograficznych punktów B i D .

Punkt	Długość geograficzna	Szerokość geograficzna
B		
D		

b. Oblicz rozciągłość południkową oraz odległość w terenie między punktami A i C. Zapisz obliczenia, wyniki podaj z jednostkami.

Rozciągłość południkowa …….

Odległość w terenie ……..

Zadanie 2. (2 p.)

Podaj oznaczenia punktów na mapie zamieszczonej powyżej, między którymi różnica czasu miejscowego wynosi 5godz. i 20 min. Zapisz obliczenia.

Punkty ……. i ……..

Zadanie 3. (2 p.)
Oblicz różnicę wysokości górowania Słońca w dniu równonocy jesiennej pomiędzy punktami D i C zaznaczonymi na mapie na str. 2. Zapisz obliczenia.

Różnica wysokości górowania Słońca: …….

Zadanie 4. (4 p.)

Mies.	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
temp. ^{o}C	26,9	27,0	27,7	28,1	28,2	28,0	27,7	27,8	27,6	27,4	27,3	27,1
opady mm	293	159	119	189	235	210	226	227	264	312	340	340

a. Na podstawie danych z tabeli narysuj wykres liniowy przebiegu temperatury powietrza w ciągu roku.

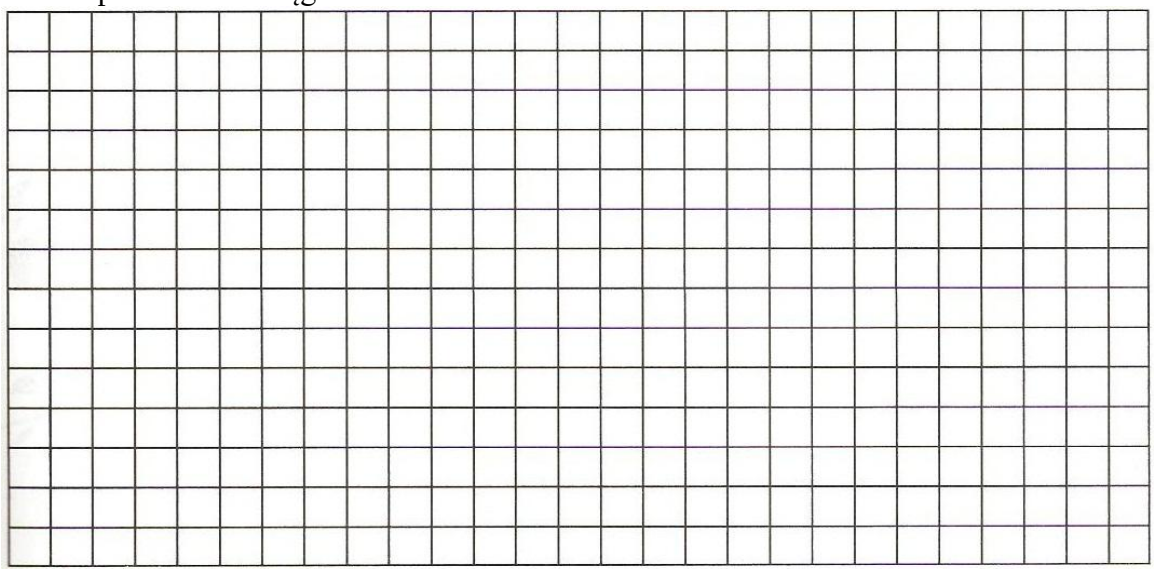

b. Na postawie danych z tabeli oblicz roczną amplitudę temperatury powietrza. Zapisz obliczenia.

Amplituda temperatury: …….

c. Rozpoznaj na podstawie danych liczbowych i wykresu strefę klimatyczną i wpisz jej nazwę ……

Zadanie 5. (2 p.)
Rozpoznaj i zapisz w wykropkowanym miejscu o jakim terminie geograficznym jest mowa.
Terminy do wyboru: *dorzecze, zlewisko, dział wodny, retencja, infiltracja*

a. Obszar, z którego wody spływają do danej rzeki - …….
b. Przesiąkanie wód opadowych lub roztopowych w podłoże - ……...
c. Czasowe zatrzymanie wody z obiegu - ……
d. Obszar, z którego wody spływają do jednego morza - …….
e. Granica oddzielająca dorzecza lub zlewiska - …….

Zadanie 6. (4 p.)
Do podanych nazw rzek dopisz w tabeli nazwę morza lub zatoki, do której ta rzeka uchodzi oraz zaznacz tę rzekę na mapie na str. 2 i opisz cyfrą z tabeli.

Nr	Nazwa rzeki	Nazwa morza lub zatoki
1	Ganges	
2	Kolorado	
3	Niger	
4	Eufrat	

Zadanie 7. (2 p.)
Na podstawie poniższych rysunków rozpoznaj typ lodowca i podpisz poniżej.
Typy lodowców wybierz spośród podanych*: lodowiec górski, lądolód, lodowiec szelfowy, czapa lodowa.*

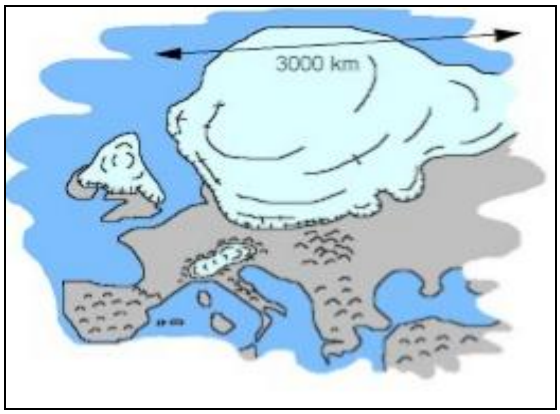

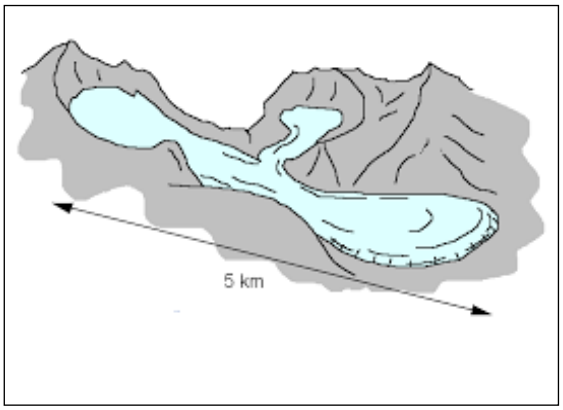

www.glacjoblogia.wordpress.com

1…… 2……..

Zadanie 8. (2 p.)
Przyporządkuj poniższym jeziorom odpowiadający im typ genetyczny:
Typy do wyboru*: reliktowe, deltowe, przybrzeżne, tektoniczne, antropogeniczne, polodowcowe*

Nazwa jeziora	Typ genetyczny
Tanganika	
Kaspijskie	
Kariba	
Maracaibo	

Zadanie 9. (5 p.)

Jeden z największych żywiołów w historii - huragan Irma - w nocy z piątku na sobotę zaatakował wybrzeże Kuby. Po raz pierwszy od kilkudziesięciu lat mieszkańcy tego kraju zmagają się z tak silnym wiatrem (porywy osiągają 275 km/h). Oko tropikalnego cyklonu Irma, który swoją wielkością przewyższa terytorium Polski, znajdowało się w piątek nad ranem ok. 150 kilometrów od wschodnich wybrzeży Kuby, informuje stacja telewizyjna CNN. Od kilku dni kubańskie władze ostrzegały przed nadejściem żywiołu. Ich komunikaty spowodowały wyjazd około 50 tysięcy turystów z wyspy. Pozostali na miejscu mieszkańcy zabezpieczyli dachy swoich domów i znosili wszystkie sprzęty na parter i do piwnic(...) Na nadejście huraganu Irma przygotowują się też mieszkańcy Stanów Zjednoczonych. Według synoptyków żywioł ma uderzyć na Florydzie w nocy z soboty na niedzielę(...), mieszkańcy wyjeżdżają na północ z obawy przed żywiołem.

źródło: http://www.polskatimes.pl/fakty/swiat/a/huragan-irma-uderzyl-w-kube-na-nadejscie-zywiolu-przygotowuja-sie-mieszkancy-florydy-w-usa-wideo,12466144/

www.wiadomosci.wp.pl

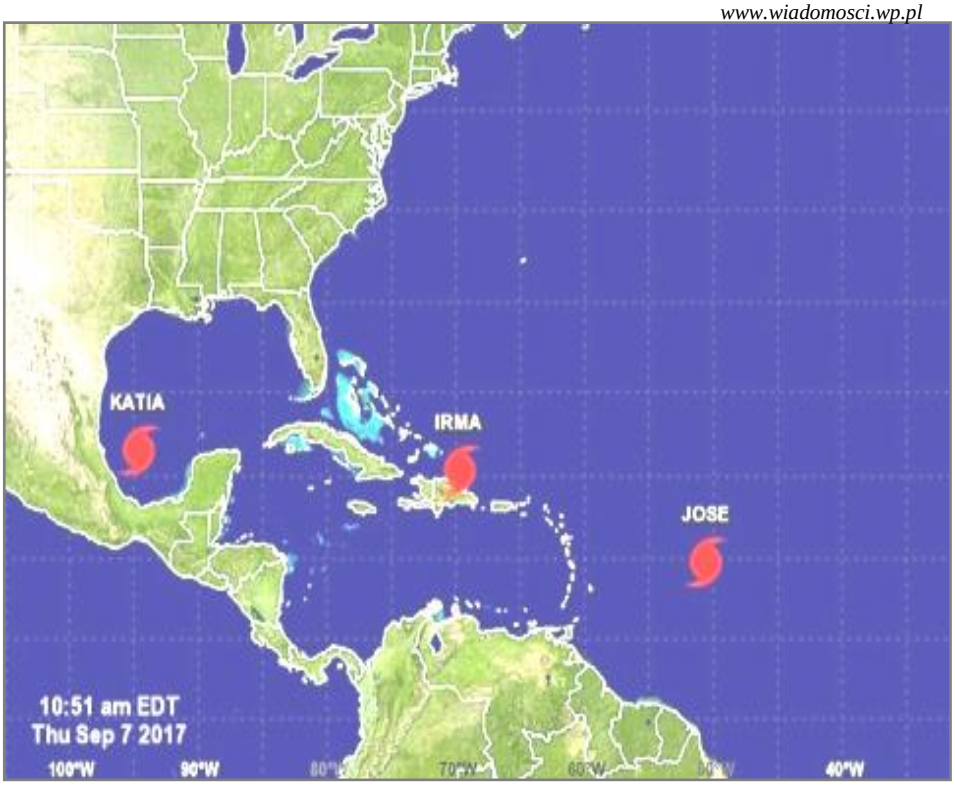

Na podstawie powyższego tekstu i własnej wiedzy podaj:

a. Gdzie dochodzi do powstania wiatru cyklonalnego?
……

b. Jaki jest kierunek przemieszczania się cyklonu?
……

c. W jakich szerokościach geograficznych powstają cyklony?
……

d. Podaj 2 skutki przyrodnicze lub społeczno-ekonomiczne wynikające z przejścia cyklonu nad danym obszarem.
-……
……
-……
……

Zadanie 10. (3 p.)
Wybierz i zaznacz znakiem **X** prawidłowe odpowiedzi.

a. Strefa pasatów występuje :
   A. na obszarach okołobiegunowych
   B. na obszarach międzyzwrotnikowych
   C. w szerokościach umiarkowanych
   D. tylko w południowej Azji

b. Do wiatrów okresowych należą:
   A. halny, bryza,
   B. monsun , bryza
   C. pasat, antypasat
   D. pasat, halny

c. Największe zasolenie wody morskiej występuje w:
   A. strefie okołobiegunowej
   B. pobliżu ujść wielkich rzek
   C. strefie zwrotnikowej
   D. strefie umiarkowanej

Zadanie 11. (5 p.)
Mapa przedstawia zasięg pewnej formacji roślinnej na półkuli północnej.

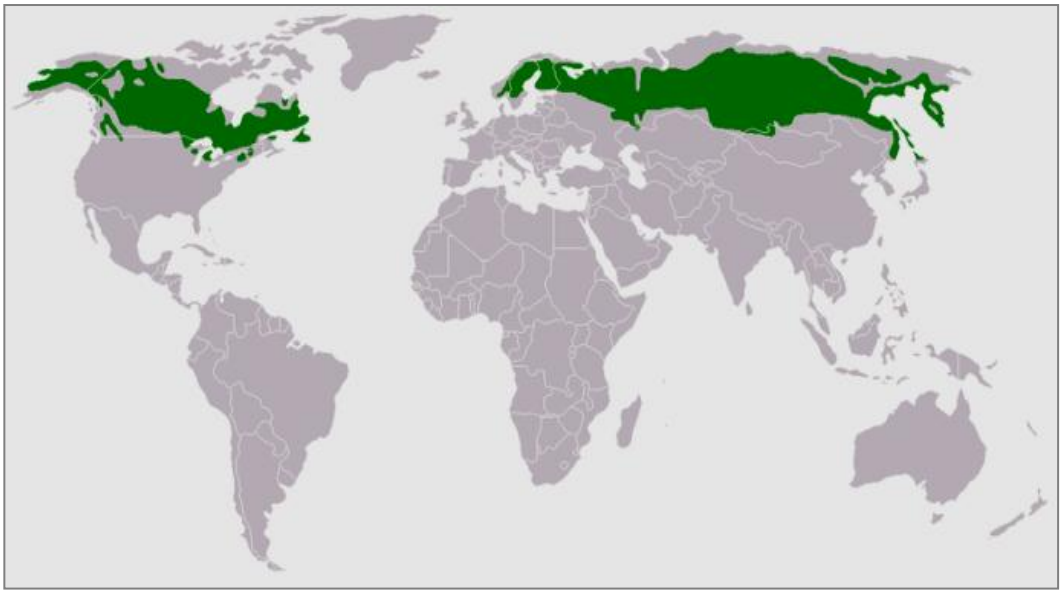

Źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/

a. Podaj nazwę gleb, które są typowe dla zaznaczonego obszaru…….
b. W jakiej strefie klimatycznej powszechnie występują te gleby ……
c. Wpisz nazwę formacji roślinnej, w której te gleby powstają ……
d. Wymień 2 czynniki przyczyniające się do erozji gleb.
   - .....
   - .....

Zadanie 12. (2 p.)
Oblicz powierzchnię Kuby, która na mapie w skali 1: 2 000 000 zajmuje 277,15 cm^2 .

Kuba ma powierzchnię: ……..

Zadanie 13. (2 p.)
Podaj do jakiego archipelagu należy Kuba oraz do jakiego kontynentu należy ten archipelag.

archipelag ……

kontynent……..

Zadanie 14. (1 p.)
Wybierz zestawienie informacji, które są poprawnym uzupełnieniem i dokończeniem zdania**.**

A	Czarna ziemia jest żyzną glebą	o czym świadczy dobrze wykształcony poziom próchniczny oraz	1.	występowanie lessu jako skały macierzystej.
B	Czarnoziem jest żyzną glebą		2.	występowanie procesów glejowych.

Zadanie 15. (2 p.)
Wybierz i zaznacz znakiem **X** prawidłowe odpowiedzi.

a. Najmłodszym cyklem ruchów górotwórczych są ruchy:
   A. hercyńskie
   B. alpejskie
   C. kaledońskie
b. Powstały wtedy między innymi góry:
   A. Ural
   B. Skandynawskie
   C. Himalaje

Zadanie 16. (2 p.)
Na podstawie treści artykułu „Złoto i góry” określ prawdziwość zdań dotyczących warunków powstawania złota i innych metali:

CECHA	**PRAWDA /FAŁSZ**
Złoto powstawało przed milionami lat w niektórych skałach osadowych w korytach rzek, w rejonach delt i na wybrzeżach.	
Duże złoża złota tworzyły się w strefie intensywnego magmatyzmu na obszarach kolizji płyt litosfery, głównie w strefach subdukcji.	
W Polsce dolnośląskie złoża polimetaliczne są skutkiem procesów sedymentacji osadów płytkomorskich w kredzie.	
Występowanie złota na świecie nie ma wyraźnego związku z globalną tektoniką.	

Zadanie 17. (3 p.)
Złoża metali w skorupie ziemskiej powstawały wieloetapowo, w różnych erach i okresach.

a. Dopisz do podanych nazw okresów nazwy er, których są częściami.
   1. trias - to okres ery ……
   2. karbon - to okres ery ……
   3. czwartorzęd - to okres ery ……

b. Uszereguj te trzy okresy chronologicznie zaczynając od najstarszego
   Kolejno: ……..

Zadanie 18. (3 p.)
Uzupełnij tabelę, wpisując w puste komórki po jednej nazwie spośród procesów wymienionych poniżej oraz dopasuj do tego odpowiedni numer fotografii (nazw i numerów jest więcej).
Procesy do wyboru: *akumulacja, erozja, grawitacyjne ruchy masowe, trzęsienia ziemi, kras, korazja.*

Procesy rzeźbotwórcze	**Skutki**	**Nr fotografii**
	powstanie stalaktytów	
	powstanie niszy osuwiskowej	
	powstanie grzyba skalnego	

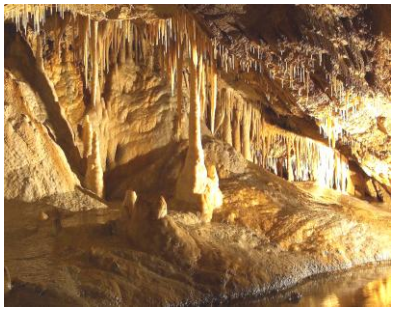
1

2

3

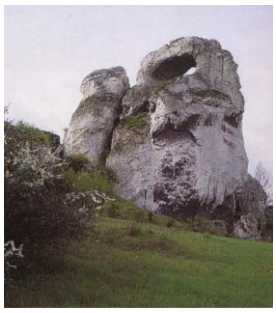
4

5

6

źródło: www.google.pl

Zadanie 19. (5 p.)

a. Wyjaśnij krótko, na czym polega proces krasowy? ……
……

b. Podaj co najmniej 3 typy skał, w których tworzą się jaskinie opisane w artykule *Jaskinie i ich ochrona:* ……
……

c. Wymień 2 przyczyny degradacji środowiska jaskiniowego:
   1- ……..
   ……..
   2- ……..
   ……..

d. Opisz krótko dwie metody ochrony jaskiń:
   1- ……..
   ……..
   2- ……..
   ……..

e. Oblicz długość Wielkiej Jaskini Śnieżnej na mapie Tatr w skali 1:125 000, jeżeli długość w terenie wynosi 23 753 m. Zapisz obliczenia.

Wynik: Długość tej jaskini na mapie wynosi ……..

Zadanie 20. (5 p.)

Do podanych krain geograficznych dopisz nazwę kontynentu, i zaznacz na mapie na str. 2 ich położenie (kółkami z wpisanymi cyframi rzymskimi), np.: (VI)

Kraina geograficzna	Kontynent	Cyfra
Atlas		I
Tybet		II
Wielki Basen Artezyjski		III
Wielkie Równiny Prerii		IV
Wyżyna Gujańska		V

Brudnopis